

גיליון חגיגי!

גיליון פס' 237

כניסת השבת:
ירושלים: 18:59
ת"א: 19:14
חיפה: 19:07
באר-שבע: 19:14

יציאת החג:
ירושלים: 20:16
ת"א: 20:18
חיפה: 20:19
באר-שבע: 20:16

יריית פתיחה / אישי פרי

1. דם על הגמרא!

שלנו, הוי-אומר שהם עקדו את רצונותיהם האישים למען קודשא בריך-הוא. שהם חרצו 'איקס' גדול על רצונות רמ"ח האיברים ושס"ה הגידין למענו יתברך. הדם, כך למדים אנו בתורה לא-אחת, מבטא בנשמתו את ה'נפש'. "כי הדם", נכתב בתורה בפרשת (ויקרא יז, יד), "הוא הנפש". אישיותו של רבא מבטאת את המובן הפשוט אך הנשגב ששמו 'מסירות נפש'. מרוב שקידה עילאית בתורה הוא לופת באצבעותיו והם זבות דם. במבט חודר יותר אנו למדים כי רבא עוקד את רצונותיו החומריים למען הבנת הסוגיה. רצונו שלו אפוא נאלם. כל ישותו

דיאלוג עמום למדי, לכאורה, מתנהל בין רבא ל'אותו צדוקי' הפוגש בו באמורא כשהוא אחוז-שרעפים ודם זב מכין אצבעותיו מתוך פציעה שביצע עקב שקיעותו האבסולוטית בלימוד. (ראה שבת פח, א).

הצדוקי סונט בו באמורא, כי עמו עם פזיז שהקדים 'נעשה' ל'נשמע'. רבא משיבו בלשונו, כי עם ישראל ישר-דרך הוא. ויש עלינו ללמוד מה-הם באמת פשרם של האמירות שנראות יותר כחידות-סתומות. ובכלל, מה מסר יש בדם הניגר מאצבעותיו של רבא ומה בא הוא לאלפנו בישראל דהשתא? הרי היום לא תראו דם ולא תראו את ה'צדוקי'. נקדים:

"דורנו, לעיתים מבקש לקבל 'תורה על רגל אחת', או להגיע מיד לכהונה גדולה. גדולינו, הבינו היטב, לא נולדו על כסגת האורסטו!"

דבוקה, בלא שיור ומחיצה, בנותן התורה.

רבא לא לבד. כבר ברגעי עיצוב זהותו של העם היהודי - בשעת מתן התורה בהר סיני, מצהיר באחת 'נעשה ונשמע'. הוי-אומר: הרצונות נעקדים על

מזבח יוצר האדם. המה מבטאים נאמנות וציות אבסולוטי להוראות היצרן' שמוגשים לעם הנצח. דומה, שלא בכדי מצאה מגילת רות את מקומה דווקא בחג העצרת. שכן, גם היא, כמו עם ישראל בראשית דרכו, מצהירה חדות 'נעשה ונשמע'. גם כשהרפתקאות עדות עליה בדרך, דבקותה בצור-קונה לא דועכת. אף בצוק העיתים, היא נטולת ערעורים והרהורים. יהי חלקנו עמהם.

<<< המשך בעמוד הבא

השבוע בגליון:

4
עו"ד - בחולצה ודוקה:
הילולת דוד המלך: פניני אקטואליה על התהילים

התמודדות - אאוט:
איך מתמודדים עם קשיים? הוגי-דעות משיבים

3
5
"והשיב לב אבות...":
סיפור מטלטל לחג

בן ישיבה שלי:
הרב אליהו ישראלי בשיר הלל לבן הישיבה

וגם: מקור חדש למנהג עיטור בתי הכנסת בפרחים!

הגיליון יו"ל ע"י מכון "בלבבי" - יהדות מלב אל לב

גיליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר
עורך ראשי: הרב אברהם ישראל פרידמן. יועץ תוכן: יצחק העברי. הגהה: שמוליק כהן.
לקבלת הגיליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867.

1

לקבלת הגיליון המלא במייל - שלחו בקשה ל: abyisrael@gmail.com

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

2. דור של 'על רגל אחת' - -

שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי א"ל גירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת דחפו באמת הבנין שבידו... בא לפני שמאי אמר ליה גירני על מנת שתשימני כהן גדול דחפו באמת הבנין שבידו בא לפני הלל גירייה (גמרא שבת לא, א)

מה בעצם פשרו של הדיאלוג העמום, לכאורה, המתנהל בין שמאי והלל לאותו צדוקי? ומדוע מבכר שמאי להדפו מפתח הבית ב'אמת הבניין שבידו'?

החמיץ האיש, שוחר-דלתם של מאורי הדור, את תובנת 'כפה הר כגיגית'. חשב הוא לקבל 'תורה על רגל אחת'. כביכול ניתן לשבת על מי-מנוחות, לנוח על זרי הדפנה ולקבל תורה על גדות נהר שוויצרי מפכה.

לא קלט האיש כי התורה מחייבת יגע ויזע. הקזת דם. הלא התגוששויות הם חלק אינטגרלי מסדר-יומו של היהודי - בקרבו שוכנים יצר טוב ורע באחד.

ולפיכך אמירה נוסח 'על רגל אחת' זו אמירה של זלזול ולעג בוטה בתמצית-דמה של היהדות.

לכן נסער שמאי והודפו מיד מביתו. משום שבעיניו האיש עושה את התורה ללעג וקלס. חוטא חטא מסוכן לנשמתה.

'ר' נפתולי'. כך מכנים את הסנדלר המיתולוגי של שכונת 'בית ישראל' בבירה. מניסיונו המר, הוא תרם לי פעם משפט אחד: "נפתולי", הסנדלר המיתולוגי של שכונת בית ישראל בירושלים, הפך ברבות השנים לאגדה מקומית. תמצאו לי תושב האזור שלא יכירו. גם על השכונה הירושלמית הישנה לא פוסחת הרוח הזועפת של הדור, ונמצא אפוא שהלקוחות שבאים לתקן קרעים בנעליים - שפעם היו בני-בית אצלו - כיום מידלדלים והולכים. "היום", התאונן בפניי פעם הסנדלר דבית ישראל בקול נוגה, "זה לא מה שהיה פעם. מי כבר מתקן נעליים היום; כולם קונים חדשות". ומה לנו ולסנדלר הוותיק? לבטח תשאלו. אז כדאי שתבינו שכאבו של נפתולי אינו אלא מיקרו-קוסמוס: דור הפלאפל הישראלי, רואה את מאווייו בידו. בלי שמץ של מאמץ. לחיצה על כפתור, ודי. הכל אינסטנט. התמודדות - הפכה אצלו למילה גסה שמחוץ לתחום. בל תראה ובל תימצא. הדור שלנו, משופע החומר, חדל מלתקן נעליים חבולות. הוא מבכר לעקוף את ה'בדיעבד' ולרכוש במקומן חדשות.

התברך הדור שלנו בנכסים רבים, אבל את נכס ה'התמודדות' הוא מאבד. איננו משלימים עם קושי וכבר כשניצניו נראים מרחוק, נניף דגל לבן. אנחנו מחמיצים שוב ושוב את ההזדמנות לפגוש את עצמנו - בלי חייץ ומחיצה. אם נבין אפוא שהניסיון איננו איום אלא אתגר, פניו המבעיתות ישתנו. כבר לא ניסוג למולו.

דורנו לעיתים מבקש לקבל 'תורה על רגל אחת', או להגיע מיד לפסגת כהונה גדולה. לאתר כל תמיהה עיונית בסוגיה בתוכנה חרוצה, ולהרביץ תורה באמצעות תוכנת וידאו. התוכנות, כמה חבל, ממירות את הגוף שהעניק לנו הבורא. זה לא עובד ככה.

כי גדולינו, הבינו היטב, לא נולדו על פסגת האוורסט!

יום מתן תורה כנישואין

בגמרא בפסחים (סח, ב) שנינו, כי הכול - גם אלו הסבורים שבכל חג ישנו דין של הקדשתו לעניינים רוחניים - מודים שבחג השבועות נדרש האדם להיטיב ליבו במעדניו ולקיים דין 'לכם'. וכבר תהו רבים וטובים: האמנם? דווקא ביום נשגב של מתן התורה לעם ישראל יש מקום לעידונים; ייטב יותר אם יקדישו את היום ללימוד תורה בלבד! הלא-כן?

נבאר: כל צורב בית-המדרש מכיר גם מכיר את דברי הגמרא סברכות נז, ב) המהווים אבן-יסוד בעניין מתן התורה: "אל תקרי מורשה - אלא מאורסה". כלומר: עם ישראל נישא, כביכול, לתורה הקדושה. (ראה עוד בהקדמת ספר 'המקנה' למסכת קידושין שהרחיב בזה וכתב שכפיית ההר כגיגית באה להם לישראל כדין 'חופה'. עיין שם ותהנה מעונג צרוף).

מעתה נראה לבאר מדוע דווקא בחג השבועות ראוי לאדם לבכר ולהתענג במעדניו, זאת משום שכשם שישנו דין סעודת נישואין שהנה סעודת מצווה, כך גם ביום מתן התורה - יום נישואי ישראל עמה, יש מקום לסעודת נישואין הולמת.

והנה, מנהג נודע בשערים הוא לקשט ולעטר בחג השבועות את בתי הכנסיות בפרחי נוי והדר. טעמים שונים נאמרו בספרי המנהגים למנהג המרתק. בשנה שעברה העליתי בהגיוני בעזרת השם מעל בימה זו, כי ישנו אולי מקור חדש למנהג הלזה: זכר לעיטור הביכורים שהיה נהוג במקדש. שכן, מבכרי הביכורים, כך שנינו במשנה (ביכורים ג, ג) נהגו לעטר את כלי הביכורים בפירות ובעטרת של זית בראשם, ומעתה, גם בימינו אנו שמקדש אין, נהגו בתפוצות ישראל לקיים זכר לזה.

אכן בדרך האמור לעיל ייראה טעם הוגן נוסף לדבר בדרך רמז: כידוע, נהגו לעטר את רכב הכלה בעיטורי נוי, ומעתה גם בבית המדרש - מקום התורה, נהוג לעטר בעיטורי נוי.

ברכות לעמית, תלמודו בידו, איש חי ורב פעלים לתורה, ר' יהודה חזן הי"ו עם אירוסין במזל"ט! רוב נחת יקירי!

'מגילת רות' 2015!

ערב חג מתן-תורה תשע"ה פנתה מערכת 'פרשן' לת השבוע' למגוון רבנים והוגי-דעות בולטים בניסיון להבין איך מחנכים את הצעיר בן 'דור האינסטנט' ללכת בדרכה של רות המואבייה ולהתמודד עם גלי החיים הקוצפים - בפרט של חיי בית המדרש, ולא לנסוג לאחור? <<< רות וההתמודדות

הרב יחיאל פליסקין
ראש 'שתולים' - מרכז העצמה תורני לצעירים

לדעתי אחת התשובות לכך היא, חינוך למשמעת עצמית מגיל צעיר. ילדים שחונכו למשמעת מקטנות בצורה נכונה, ישמרו על עצמם חזק בכל ניסיונות החיים. אבל ילדים שלא חונכו למשמעת כראוי, מתרגלים לא לשלוט על עצמם, וממילא קורסים בזמן ניסיון. וכיצד? ראשית, צריך להיות ברור לחלוטין שכשהורים אומרים "לא" זה לא, וכשהם אומרים "כן" זה כן. בדורנו, בהרבה בתים מוצאים הורים שאומרים בתחילה "לא" על משהו, ואז אחרי שהילד מנדנד נכנעים לו. או שמאיימים איומי סרק שאין כוונתם ליישם [כמו האיום הוותיק: "לא ניקח אותך לחתונה...]. או שמפזרים הצהרות חסרות כסוי ואחרי יומיים נשכח העניין, או שמבטיחים דברים ואינם מקיימים וכל כדומה. הגזגוזים הללו מבלבלים את הילד ומלמדים אותו שלפעמים 'לא' זה 'כן', וכך נהרסת המשמעת העצמית שלו גם לעת בגרותו. שנית, הפעלת המשמעת צריכה להיות נקייה, ללא צעקות, איומים, האשמות, השוואות לאחרים, ניגונים על המצפון, תיוגים, סחיטת הבטחות, ללא הסברים ושכנועים, ללא התנצלויות, ללא תחנונים, ללא תחושת מסכנות מצד ההורים, או עימותים בעלי צליל אישי.

הכלי העיקרי שראוי להשתמש בו, הוא דרישה עקבית ובלתי-מתפשרת על עקרונות הבית. לדוגמא: ילד שלא סידר חדרו, יש לדרוש ממנו בתקיפות "עליך לסדר את החדר". ואם הוא טוען טענות שונות, אין להתייחס אליהם. לא פתחתם בית מדרש לעיון בסוגיות הזמן, פשוט אתם גוזרים - ועל הילד לקיים. אם הוא לא ציית, עליכם לקרוא לו ולהביע בפניו מחאה תקיפה אבל רגועה. משהו כמו: 'דרשנו ממך לסדר את החדר ולא סידרת. אנחנו לא מסכימים לזה. אנחנו נתעקש על כך שאתה תסדר את החדר'. אם הסירוב שלו חוזר על עצמו, יש מקום להטלת עונשים, אבל גם כאן יש לחזור על האיסורים המוחלטים דלעיל, וללא איומים וכדו'. רק עונש טהור. למשל: אם ההורים החליטו שעל הילד להפסיד חצי ממתק, פשוט מקצצים לו מהמתק, ומסבירים: זה בגלל שלא ציית בעניין סידור החדר. זהו! כל מילה נוספת - מיותרת ומזיקה. כאשר ההורים יהיו עקביים, חד-משמעיים, נינוחים ובטוחים בעצמם - הם יצליחו לחנך אותו למשמעת, והוא יתרגל למשמעת עצמית גם בהמשך חייו. אינני מטיף לנהל בית באווירה מלחיצה חלילה. תשעים אחוז מהתקשורת בין ההורים לילדים צריכה להיות: אהבה, חיוך, חיבוק, נתינה, עידוד, הסברת המצוות, סיפורים, וכל הטוב והיפה שהורים יכולים לתת לילד. אך יחד צריך עוד 10 אחוז של משמעת ומסגרת ברורה ומחייבת, שישלימו את המעטפת ההורית.

הרב יעקב ב. פרידמן
סופר והוגה-דעות חרדי

הייתה תקופת משבר בילדותו של החזן איש'. בוקר בוקר היה אברהם ישעיהו הצעיר מתיישב ב'עזרת הנשים' של קוסובה ליד בבא-בתרא, ונתקל בקיר אטום. טשטוש וערפל נפשי. בוקר בוקר היה מתיישב ליד 'השותפין', בוהה בעייפות במילים המייגעות, ומבקש את נפשו להימצא בכל מקום שאינו 'השותפין'.

גומת היניקה של ה'חזן איש' - שברבות השנים היה מהלך בגילופין ליד כל מילת תורה, והיה מתרפק על כל טיפת-זיעה של עמל, נחפרה בשעת דמדומים, באפלולית המרייה של 'עזרת הנשים' בקוסובה, בשלביהם הראשונים של מאבקי הגבורה!

פגשתי צעירים על מפתן הישיבה הקטנה. המעוף והכישרון, התקוות והדמיון היו ארוזים במזוודתם, כמו הפיג'מה והגמרא. הישיבה דמתה בעיניהם כבית חרושת המחליף כישרונות בגדולי תורה. וכשהקול שלהם התרונן יומיים לפני ההתחלה הגדולה, הוא נשמע שיר-לכת עליו לקראת הכיבוש המובטח. אין ידידי, כיבושים מובטחים. אין גדלות ארוזה במזוודה.

ייסורים הם דרך קניין. נתיב עלייה. תהליך מפואר של צמיחה והתפתחות. הקושי הוא בעצם טיפוס. מה שקובע את מידת הפריחה - היא מידת העמל. נכון יותר: ההבנה בערכו וחשיבותו ותנובתו של העמל. טרם נוצר תלמיד חכם שהועלה בטללי ילדות אל מרכבת התורה, מדושן כישרונות, ועטוף רפידה של קדושה - והגיע אל התחנה הסופית, וכתר התורה לראשו.

איש התורה, על אחת כמה כל תלמיד ישיבה - הוא בר געגוע. איש התורה, גם כאשר הוא מניף אצבע נמרצת בלב ליבו של סבך שערי-ישר' מפרק הרים - האצבע הזו עשויה חלב ודם, ומלחת יצרים וחומריות... ובלבו זורמים אותה שעה עצמה רגשות עדיניו יותר, ועדינים פחות. איש התורה צועד תמיד במסלול של מאבקים. איש, מלבד יצירי דמיון ספרותי, אינו נולד וכתר התורה על ראשו. אף צמח לא נולד מלבלב. לכל שתיל פורח קדמה חרישה מתישה, סיקול וזיבול. ולכל דמות של תורה קדמו קשיי התבגרות, התחבטויות, חולשות רוחניות, ואפילו מעידות. זהו סולם-עליה הכרחי בדרכו של תלמיד חכם.

הרב הראשי לישראל דוד לאו

ברית בין הבתרים פונה האלוקים אל אברהם אבינו ע"ה ואומר לו "אני ה' אשר הוצאתיך מאור

כשדים". אור כשדים משמעו נכונותו של אברהם להיות מושלך לכבשן האש ולהיהרג על מזבח אמונתו. אך ניסיון זה לא מוזכר בתורה באופן מפורש, וחלק ממוני הניסיונות של אברהם אבינו לא מונים את מסירות הנפש הזו כאחד מעשרת הניסיונות שנתנסה בהם אברהם, אלא מתחילים את המניין מהניסיון של "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אבירך", ניסיון גלות ונדודים. מדוע ניסיון של טלטול בדרכים, שבסופו אף מובטח לאברהם שכר נחשב ניסיון, ואילו ניסיון של מסירות נפש אינו מוזכר בתורה, אלא ברמו. הסבר הדבר הוא שלעמוד בניסיון קשה, אך רגעי, קל יותר מאשר לעמוד בניסיון מתמשך, לאורך זמן. הנכונות למות היא רגעית, ואילו טלטולי הדרך מתמשכים, והעמידה בהם, ללא הרהור וערעור, הם הראויים לשבח. לכן גם נחשבת עקידת יצחק כניסיון של אברהם אבינו. ודאי, נכונות יצחק למות על קידוש שמו זו מעלה גדולה, אך גדולה ממנה היא הנכונות של אברה לחיות אחר כך חיים ארוכים של צער וכאב בידיעה ששכל את בנו יחידו אשר אהב, חיים של בדידות, שאף אחד לא טופח על שכמו ומתפעל ממעשהו. לכן נחשב מעשה זה כניסיון של אברהם אבינו, שעמד בו וזכה לדברי המלאך "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה".

ונקודה חשובה נוספת: בחודש אלול מבקשים אנו את בקשתו של דוד המלך ע"ה "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתני בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו" (תהלים כז-ד). המעיין בפסוק יבחין שהבקשה מתחילה בלשון עבר, וממשיכה בלשון עתיד. "אחת שאלתי" - בעבר - "מאת ה'", אותה אבקש" - לשון עתיד. ומדוע משנה דוד את זמן הבקשה, כאשר הוא מספר על כך שכבר בעבר ביקש זאת. ייתכן שרוצה דוד לומר לנו שלא נוותר על שאיפותינו, ושהן לא ירדו מדרגה עם הזמן. העומד בתפילה בימי הרחמים מהרהר תשובה בליבו, וייתכן שזכה להגיע לשלב של "בריה חדשה". הוא חש ש"נהפך לאיש אחר" (לשון רבינו יונה בשערי תשובה שער ב). אולי אף מרגיש הוא שזכה שיכול "להעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם" (רמב"ם תשובה). אבל שיגרת היום-יום מכה בו, ואט אט חש הוא רחוק מאותה מדרגה. חיי החולין מביאים אותו לרצונות שונים, מחשבות אחרות ושאיפות גשמיות הממלאים את חלל ליבו. מלמד אותנו דוד המלך: "אחת" - אחת בלבד, היא החשובה באמת - "שאלתי מאת ה'", אותה אבקש" - גם בעתיד רק אותה אבקש, כי רצוני לזכות ולהתעלות. שאיפתי לזכות להיות קרוב אל ה', בתפילה שאכן הוא אשר ייענה לבקשה, ויזכה אותנו ב"הוריני ה' דרךך ונחני באורח מישור".

פרקים בתהילים

**כשבן המלך אכל 'שווארמה בלאפה' ברחוב >>> זבובי התקשורת >>> סוד השמחה >>>
לרגל חג השבועות, יום הסתלקות דוד המלך ע"ה, מגיש 'פרש'יית השבוע מאוצר
הגיגי עורך הגיליון לפרקי התהילים - חיבורו של נעים זמירות ישראל**

עורך דין - בחולצה זרוקה

... אוהבי ה' - שנאו רע (תהילים צה)

תימה: מדוע דווקא "אוהבי ה'" הם אלו שיביעו שנאה לרוע, לכאורה היה הולם יותר שהיראים ממנו יביעו תיעוב מזמעי רוע! הלא-כן?!

נסביר: אחד מאבני-הדרך החינוכיים שנחקקו עמוק בליבנו הוא זה של הסבא מסלבדקא וצ"ל. הסבא החדיר בקרב תלמידיו את אידיאת 'גדלות האדם'. הוי-אומר: הוד מלכותי שרוי על בנו של מלך מלכי המלכים וככזה הליכותיו צריכות ממילא להיות מרוממות. אחרות משל בני העולם הזול ששוצף אותנו. בן מלך, הכול יודעים, לא בולס 'שווארמה בלאפה' עם קטשופ נוטף בחוצות-קריה - כאריה שעט על טרף קל שאתר ביער.

יוסף, כמשל. כאשר נערמים לפתחו ניסיונות קשים ומרים, הוא הודפן במילים רוויות-אצילות: "אני", הוא מפטיר, "אני מאהוביו של בית אבא". כאומר: כה בלתי-הולמים לי מעשים בלתי-מכובדים. אין הם נאים ויאים לי. אני אף קץ באלו.

החממה של 'בית אבא', החממה המרוממת, היא זו שסוככה באברתה על העבד היהודי בשעת צר ומצוק ונטרה עליו מכל משמר.

בקל הוא להמחיש זאת בעידננו, בעורך-דין נכבד שייצא לרחובות בחולצה זרוקה ויקפץ ויפזז עם ריקודי 'דאנס' עם הצעירים הבלוינים, שהכול יסנטו בו כי הוא בז למעמדו. בלשונו רווית-החום של רופא הנפשות, רבי נחמן מברסלב זיע"א, זה נשמע כך: "אני בן מלך שעשוי מאבנים טובות".

הצהרה זו של יוסף גלומה בדברי נעים זמירות ישראל הנזכרים לעיל: "אוהבי ה'", אכן, דווקא אלו אשר מצהירים 'אני מאהוביו של בית אבא' - מביעים אפוא גיעול וסלידה מהכיעור. יכולים גם להקיא ממנו. 'אני מאהוביו של בית אבא' - הצהרה שהיא אבן-דרך לחיים.

שמחה - אייכה?

ישמח לב מבקשי ה' (תהילים לד, יד-טו)

השאלה מזדעקת כמו מאליה: האומנם רק "מבקשי ה'" אכן זכאים לעלוץ ולשמוח? אלו שמקיימים אך לא מבקשים לא! אומרים הדברים דרשני!

יסוד ישן נושן הוא שחקוק על לוח ליבנו: מה מביא לאדם את הסיפוק והגילה? השאיפה. רק הוא מסמן לעצמו מטרה, הרי שכל התקדמות בדרך אליה מביאה לו סיפוק והוא מתמלא שמחה. ואף אם כושל, יודע תמיד לאן פניו מועדות, והאנרגיה שלו בוערת. אוהו, כמה שהיא בוערת.

זהו שמציין דוד המלך בזמרתו זו: דווקא מבקשי ה', הם אלו שיגילו וישמחו. ולא כאקט של ענישה לאחרים. בכלל לא. רק קבועת עובדה יבשה. כי אכן, רק מי שמבקש ה' ושם לבו שואף זורח, הרי שיגיע לסיפוק, שהשמחה צועדת עמה שלובת-זרוע.

יידע זאת כל איש עברי!

כשהתקשורת ביקרה בישיבה

נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה. סור

מרע ועשה טוב. (תהילים לד, יד-טו)

ימי הסתה נגד בני הישיבות באו עדינו. התקשורת חוגגת. אחד מהמוקדים הפיקנטיים שלה, הם הישיבות בעצמם. מחוץ להיכלותיהם, ימצאו אנשיה מספר יושבי-קרנות שיעוטו על המצלמות כזבובים ליד סירחון, כשאת 'פניניהם' האנטי-חרדיים ילעיטו להמון. "יש רבים שיכולים לצאת למעגל העבודה", יצהיר אחד המרואיינים בהתמוגגות של ילד קט שלראשונה רואה מצלמת תקשורת. דא-עקא, שהמרואיין בעצמו, נמנה על אחד מבכירי הבטלנים בישיבה. ומתברר, כמובן, שהוא מייצג בעיקר את עצמו. כלומר: במשקפיו של הבטלן, כל בני הישיבה הופכים לפתע לבטלנים מן המניין ש'חדר הקפה' הוא בית-חייהם והם כלל לא מכירים את הסוגיה הנלמדת ברוב-המולה גועשת בישיבה. הרי לא נעים כמובן להודות בקלון אישי.

לעומת-זאת אילו היו משוחחים עם המסתופפים בבית המדרש השוקעים בהוויות אביי ורבא מתוך המולה רועשת, סביר להניח שאלו היו רואים תמונה וורודה בהרבה. קרי: "מרבית בני הישיבה שוקדים על תלמודם בהתמדה. מיעוט שולי עדיין לא". מדובר בתובנה פסיכולוגית פשוטה בעליל. אין לדיין אלא מה שענינו ראות.

תובנה זו מאלפנו דוד המלך בהדגישו כי הדרך לנצור לשון מרע היא באימוץ הפתיחה: "סור מרע עשה טוב". אין אפס, כאשר אדם חובק את ספסל בית המדרש, באורח אינסטינקטיבי כולם נראים בעיניו כאלו. אין בכלל עילה שיוציא דיבת חבריו רעה.

פשוט וקל.

בן סורר - ומורה! / סיפור לחג השבועות

"האימא הגיעה אליי בדמעות וביקשה שאקבל את בנה לישיבה. היא שחה פניי כי האבא 'אנטי' לכל דבר שבקדושה וכי כאשר הנער עושה 'קידוש' בליל שבת האבא חובל בו עזות". סיפור מטלטל לחג אותה סיפר לכותב השורות, הגאון רבי דוד יוסף שליט"א - חבר מועצת חכמי התורה.

"יום אחד התקבל לישיבתנו - ישיבת 'אור ישראל' לצעירים, בחור שהיה זר לרוחנו. מחד היה טוב לב וחביב מאוד, אך מאידך היה חלש מאוד בלימודים. לא היה בן תורה. היה משוטט במסדרונות ומשורר שירי עגבים. לא הבנו מה לו ולרוח הישיבה הקדושה?"

"מספר בחורים ראו בזה הפרעה וביקשו לקיים משלחת לראש הישיבה - הרב יעקב ניימן, בעניין. בשל העובדה כי הלה נמנה על בני עדות המזרח הבינו כי נכון יהיה כי המשלחת לא תמנה רק בחורים מבני עדות אשכנז, ולכן פנו גם אליו שאצטרף אליהם. לפי תומי חשבתי שבאמת הבחור לא תואם את רוח הישיבה והצטרפתי למשלחת. נכנסנו לחדרו של הרב ניימן והצגנו בפניו את הסוגיה הטעונה. כל מי שהכיר את הרב ניימן יודע כי היה סמל למידות אציליות ותרומיות, עניו הפיקו טוהר כעיני החפץ חיים ותמיד דיבר באהבה ורחימאיות לתלמידים, אך הנה לתדהמתנו קם בזעם נורא וסנט בנו ברתיעה: 'חוצפה! חוצפה! אתם לא תנהלו את הישיבה!'. הוא הדפנו מהחדר. יצאנו כואבים ונדהמים. לא הבנו על מה יצא הקצף.

"כעבור מספר דקות ביקש הרב ניימן להכניסנו לחדרו. 'איני מחויב למסור דו"ח לבחורים על מה שהנני עושה', אמר לי, 'אך מכיוון ואתה בנו של אביך, אתה בן עדות המזרח ועתיד להנהיג בקרב בני עדות אלה, הרי שאני רוצה לספר לך על מה יצא הקצף ומדוע מתקש אני להותיר את הבחור בישיבה. דע לך, הבחור הוא בן בכור. עשרה אחים ואחיות. אביו של הבחור אינו שומר תורה ומצווה, אך האימא לעומת זאת יראת שמים. היא הגיעה אליי בדמעות וביקשה שאקבל את בנה לישיבה. היא שחה פניי כי האבא 'אנטי' לכל דבר שבקדושה וכי כאשר הנער עושה 'קידוש' בליל שבת האבא חובל בו עזות. לא יכולתי לעמוד מול דמעותיה ומלבד זאת עלתה לי מחשבה, כי אם נהפוך את הבחור, שהיה בכור, לבן תורה אולי גם אביו ישוב בתשובה ואולי גם בעקבותיו אחיו ואחיותיו גם ישובו למוטב.

"חוצפה! חוצפה! אתם לא תנהלו את הישיבה!" בתמונה: מבנה ישיבת 'אור ישראל' לצעירים.

"הבחור עצמו, המשיך הרב ניימן בקול רווי רגש אבהי, 'חף מכל חשש. הוא בחור טוב והבא להיטהר מסייעין בידו. אמנם הוא שר שירים בלתי ראויים והוא חלש בלימודיו, אך מדוע תלכו אחרי טענות קלושות כאלו? וכי מישהו נחלש רוחנית בעקבותיו? ועל מה אפוא תלינו? זו נשמה טהורה שלא נוכל לדעת מה עתיד לצאת ממנה. ואני מאמין שעוד בני משפחתו ילכו בעקבותיו ויעשו הישר והטוב בעיני ה'. יצאתי מהחדר עמוס התפעלות.

"חלפו ימים ועברו שנים ואנוכי כבר אברך. ביום מן הימים אני פוסע לאיטי בעיר בני ברק, כשלפתע ניגש אליי אדם שחזותו החיצונית של אברך כמדרשו ושואל: 'הרב דוד, אתה זוכר אותי?' לא זיהיתי את חזותו של העומד לפניי. 'שמי פלוני אלמוני, הוא אומר לי. 'למדנו יחד בישיבת אור ישראל'. נזכרתי שזה אותו נער סורר דאז. התרגשתי מאוד. חבקותי ונשקתי. שאלתי למעשיו היום והוא שח בפניי שהוא אברך שהוגה בתורה יומם ולילה, שהוא כבר הוסמך להוראה והוא אף בדרכו לסיים את לימודי הדיינות. נזכרתי בשיחה עם הרב ניימן ושחתי לו את תוכנה.

"הוא סיפר לי שאכן ביתו הפך לבית של תורה שאין דוגמתו: האבא בן תורה והאחים כולם בני תורה או נשואים לבני תורה. גלגלתי אתו בארוכה את השיחה עם הרב ניימן ואת העובדה שעיני הבדולה שלו צפו למרחוק את אשר יקרה באחרית הימים. "אני חושב", מסיק בעל ה'הלכה ברורה', "שהדברים צריכים לשמש דוגמה ומופת לזמננו איך צריכים להתייחס לנפש אחת מישראל ועד כמה יכולה להוות הצלת נפש אחת הצלת דורות".

הגיליון הוקדש לעילוי נשמת הצדקת מרת רבקה נדיה בת זרינטאג' ע"ה - נלב"ע פסח תשע"ה. רוצים לתרום להצלחה, או להנציח את קרוביכם בגיליון 'פרש' (יי)ת השבועי?

פנו היום לפל': 0527697719

הרב אליהו ישראלי

שיר הלל לבן הישיבה

אמור, בן חיל, יושב הישיבה
האם רוחות העוז לא השיגוך
היאך, בן חיל, בן הישיבה
עורך אווז עולם שלם בפוך

ש תף אותי בסוד שקדנותך
אמור גלויות, ידיד שחוח
מי מחזיק ידיך איתנות
כשסביב רוחש כל העולם

היאך תשב שעות ללא מספר
היאך תשקוד על תלמודך
היאך עוד מעייניך נישאים אל-על
ולא תיתן שינה לעפעפיך

ספר נא לי צפונות ליבך
באר בבקשה, אמן המוח
מי שומר רגליך יציבות
כשסביב כל תוכן נעלם

ובאו כולם בברית יחד: מערכת גיליון 'פרש' (יי)ת השבועי מאחלת בכנות, לאלפי הקוראים ולכל בית ישראל: חג שבועות שמח!